

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa Chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy

**Program starostlivosti o chránený areál
Horský park
na obdobie rokov 2019 – 2048**

Obsah

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	3
1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu, ak je pridelené	3
1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu	3
1.3. Kategória a názov územia	3
1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad	3
1.5. Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma	3
1.6. Súčasný stav predmetu ochrany	3
1.6.1. Prírodné pomery	3
1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany	8
1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorit ochrany	9
1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území	9
1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa	9
2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA) POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY).....	9
2.1. Historický kontext	9
2.2. Stručný opis aktuálneho stavu	10
2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany	1
3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	13
3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory	13
3.2. Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory.....	13
3.3. Rámcové plánovania a modely hospodárenia pre lesné biotopy	14
3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia	Chyba! Záložka nie je definovaná.
4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI.....	Chyba! Záložka nie je definovaná.
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ	23
6. PRÍLOHY	23
6.1. Mapa predmetov ochrany	
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov	Chyba! Záložka nie je definovaná.
6.3. Mapa využitia územia	Chyba! Záložka nie je definovaná.
6.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov	Chyba! Záložka nie je definovaná.
6.5. Mapa zón	Chyba! Záložka nie je definovaná.
6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti na jednotlivých parcelách alebo jednotkách priestorového rozdelenia lesa	Chyba! Záložka nie je definovaná.
6.7. Zoznam chránených, vzácnych, zriedkavých a ohrozených druhov rastlín chráneného územia Ostrovné lúčky	
6.8. Zoznam chránených, vzácnych, zriedkavých a ohrozených druhov živočíchov chráneného územia Ostrovné lúčky	

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu, ak je pridelené

Chránený areál Horský park má v štátnom zozname evidenčné číslo 48.

1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu

Chránený areál Horský park nie je súčasťou európskej sústavy chránených území a území medzinárodného významu.

1.3. Kategória a názov územia

Kategória: chránený areál (CHA)

Názov územia: Horský park

1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad

Horský park bol vyhlásený úpravou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 481/1986-32 z 31.1.1986 za chránený v zmysle zákona Slovenskej národnej rady č. 1/55 Zb. o štátnej ochrane prírody v kategórii chránený park. Neskôr v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny bol prekategORIZOVANÝ na chránený areál. Rovnaká kategória mu ostala priradená aj v zmysle platného zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“) a na jeho území platí 4. stupeň ochrany.

1.5. Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Celková výmera chráneného areálu Horský park je 22,9615 ha. Ochranné pásmo nie je osobitne vymedzené.

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha

Chránený areál predstavuje zalesnený južný výbežok Malých Karpát, nachádzajúci sa v priestore východne od Mlynskej doliny a severne od rieky Dunaj v zastavanom území mesta Bratislavy.

Geologické pomery

Podložie chráneného územia je tvorené prvohornými muskoviticko-biotickými granitmi až granodioritmi s hojným výskytom pegmatitov stredno až hrubozrnitých. Prvohorné horniny sú prekryté štvrtohornými svahovými sedimentmi prevažne hlinito-kamenitými. Väčšiu hrúbku dosahujú deluviálne sedimenty v dolných častiach svahov pozdĺž vodných tokov, kde sú

nahrádzané povodňovými sedimentmi prevažne hlinitými a piesčitohlinitými (Vaškovský, I., a kol., 1988).

Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia Slovenska je chránené územie súčasťou Malých Karpát, podcelku Devínska Kobyla a časti Bratislavskej predhorie (Atlas krajiny SR, 2002). Centrálnu časť územia tvorí v smere SZ-JV tiahnuci sa chrbát, ktorý sa zvažuje po oboch stranách do dvoch nevýrazných eróznno-denudačných dolín. Územie má charakter stredne členitej pahorkatiny. Nadmorská výška chráneného územia sa pohybuje od 187 m n. m. (SZ časť) po 255 m n. m. (na JV).

Klimatické pomery

Z klimatického hľadiska patrí územie do teplej klimatickej oblasti, okrsku teplého, mierne suchého s miernou zimou. Dlhodobá priemerná ročná teplota sa pohybuje medzi 9 až 10 °C. Dlhodobé priemerné januárové teploty sa pohybujú v rozmedzí od -2 do -3 °C, júlové 19 až 20 °C. Priemerný dlhodobý ročný úhrn zrážok je okolo 600 až 700 mm (Atlas krajiny SR, 2002).

Hydrologické pomery

Územie patrí do oblasti vrchovinnno-nízinnej s dažďovo-snehovým režimom odtoku s akumuláciou v mesiacoch december až január a vysokou vodnosťou vo februári až marci. Určujúcim typom priepustnosti v území je puklinová priepustnosť podzemnej vody (Atlas krajiny SR, 2002).

Chráneným územím pretekajú dva malé vodné toky, prítoky Vydrice, ktoré sa spájajú v jeho najnižšom bode a na hranici chráneného územia sú zakanalizované a odvedené mimo územie. Ich prietok je výrazne závislý od zrážok a v suchých obdobiach oba vodné toky úplne vysychajú (Reháčková, T., 2011).

Pedologické pomery

Prevládajúcim pôdnym typom v území sú kambizeme modálne a kultizeme nasýtené až kyslé, (Atlas krajiny SR, 2002).

Rastlinstvo

Horský park predstavuje starší typ lesného parku, ktorého základom je dubovo-hrabový porast. Predstavuje jeden z fragmentov pôvodných lesných porastov, ktoré pokrývali severnú a západnú časť územia Bratislavy.

Podľa mapy potenciálnej prirodzenej vegetácie Bratislavy (Michalko, J. a kol., 1986) by sa v záujmovom území vyskytovali tieto mapovacie jednotky:

- dubovo-hrabové lesy (*Carici pilosae-Carpinenion betuli* J. et M. Michalko ined.),
- dubové a dubovo-cerové lesy (*Quercetum petraeae-cerris* Soó 1957 s. 1.).

Predpokladáme, že v blízkosti vodných tokov v najnižších miestach záujmového územia by sa vyskytovala aj mapovacia jednotka jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (*Alnenion glutinoso-incanae* Oberd. 1953) (Reháčková, T., 2011).

Výskum rastlinných spoločenstiev vo vybraných fragmentoch lesov zastavaného územia Bratislavy robili Reháčková, Ružičková (2007). Na základe charakteristických a diferenciálnych druhov a druhových kombinácií rozlíšili na území Horského parku spoločenstvo as. *Quercus petraeae-Carpinetum* Soó et Pócs (1931) 1957 em Miadok 1980 a subas. *Quercus petraeae-Carpinetum melicetosum uniflorae* (Mikyška 1939) Klika 1942, *Quercus petraeae-Carpinetum poetosum nemoralis* (Mikyška 1939) Klika 1951 a *Quercus petraeae-Carpinetum* variant s *Impatiens parviflora* (netýkavka málokvetá).

Podľa Katalógu biotopov (Stanová, Valachovič, 2002) by sme zaradili lesné spoločenstvá Horského parku na základe pôvodného druhového zloženia k biotopu národného významu Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské. Porasty však boli dosadené v rámci parkových úprav aj nepôvodnými druhmi.

Pri vodných tokoch sa nachádzajú fragmenty porastov s výskytom druhov biotopu európskeho významu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy.

V súčasnosti je druhové zloženie lesných porastov Horského parku kombináciou pôvodných a introdukovaných druhov, preto biotopy ako predmety ochrany nie sú podľa metodiky vymapovateľné a nie sú predmetom ochrany územia.

Na základe výskumu (Reháčková, T., 2011) najvyššiu pokryvnosť má vo všetkých etážach javor mliečny (*Acer platanoides*). Miestami je, najmä v krovinovom poschodí, dominantným druhom. Druhým významným druhom je jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), ktorý je viacmenej rovnomerne rozmiestnený po celom areáli v stromovom poschodí, jedince tohto druhu patria k najmohutnejším exemplárom stromov, ktoré sa tu vyskytujú. Hojne je zastúpený aj javor horský (*Acer pseudoplatanus*). Pomerne vysokú pokryvnosť majú zástupcovia rodu dub (*Quercus* sp.). Všetky druhy drevín prirodzeného druhového zloženia prirodzene zmladzujú, hojne sú najmä semenáčky dubov, javorov a jaseňov. Z druhov bylinnej etáže má najvyššiu pokryvnosť mednička jednokvetá (*Melica uniflora*). V podraсте je hojne zastúpená najmä vo vrcholových častiach areálu. Z tráv sa hojne vyskytuje ešte lipnica hájna (*Poa nemoralis*). Byliny prirodzeného druhového zloženia sú výrazné najmä v jarnom aspekte, najmä druhy s vysokou pokryvnosťou ako cesnak medvedí (*Allium ursinum*), ktoré sú sústredené najmä v okolí oboch vodných tokov a na príahľých svahoch a blyskáč cibul'katý (*Ficaria bulbifera*), ktorý sa hojne vyskytuje na celom území areálu. Z jarných efemérnych druhov sa v hojnejšom počte objavujú chochlačka dutá (*Corydalis cava*) a veternica hájna (*Anemone nemorosa*). Zriedkavejší výskyt má snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), krivec žltý (*Gagea lutea*) či pľúcnik lekárske (*Pulmonaria officinalis*) a konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*). V neskorom lete sú svojimi kvetmi nápadné najmä jastrabník lesný (*Hieracium murorum*) a zlatobyľ obyčajná (*Solidago virgaurea*). Celkovo najvyššiu pokryvnosť má brečtan popínavý (*Hedera helix*), ktorý vytvára najnižšiu, prízemnú vrstvu bylinného poschodia aj na miestach, kde dominujú iné taxóny.

Okrem lesných porastov sa v Horskom parku nachádza aj malá plocha lúčneho porastu a mokrad'. Lúka je nerovnomerne vlhká, až podmáčaná, podľa toho aj s rôznym mozaikovitým zložením, miestami silne synantropizovaná až zaburinená. Druhové zloženie je chudobné, tvorí ho 15 – 20 druhov, kde dominujú najmä trávy: ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*) a mätonoh trváci (*Lolium*

perenne), vo vlhkejších miestach je subdominantou až dominantou timotejka lúčna (*Phleum pratense*) a miestami je subdominantou aj ostrica srstnatá (*Carex hirta*). Z ďalších druhov tu rastú: ostrica štíhla (*Carex acuta*), medúnok vlnatý (*Holcus lanatus*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), zádušník brečtanolistý (*Glechoma hederacea*), púpava lekárska (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*).

Lúčny porast prechádza do mokrade s ostricami (*Carex* sp.), ďalej s túžobníkom obyčajným (*Filipendula vulgaris*) a časť mokrade tvorí jelšový podmáčaný porast, kde nájdeme ostricu oddialenú (*Carex remota*), prasličku močiarnu (*Equisetum palustre*), chrastnicu trst'ovníkovitú (*Phalaroides arundinacea*), trst' obyčajnú (*Phragmites australis*).

Z machov boli zaznamenané v Horskom parku druhy: dvojhrot (*Dicranum tauricum*), pošvatec (*Fissidens exilis*), bochník (*Orthotrichum speciosum*) na popadaných drevinách konároch a zobáčik (*Rhynchostegium rotundifolium*) popri potoku. Lukáč Miloš (ústne podanie) identifikoval 11. 10. 2018 tri bežné druhy pečeňoviek: *Lophocolea heterophylla* na práchnivejúcich kmeňoch v potoku na západnom okraji Horského parku, *Radula complanata* na kôre jaseňa v centrálnej časti parku a *Apopellia endiviifolia* na vlhkej pôde na okraji potoka na západnom okraji parku.

Z nižších rastlín je pozoruhodný výskyt veľmi vzácnej huby žltavec sírový (*Buchwaldoboletus sphaerocephalus*). Horský park je jednou z dvoch známych lokalít na Slovensku a aj v rámci Európy je tento druh veľmi vzácny. Je to hríbovitá huba a rastie pri starých veľmi práchnivých kmeňoch a pňoch borovíc, ktoré by bolo žiadúce ponechať v parku a neodstraňovať, ani v pokročilom štádiu rozkladu, podľa Kautmanovej I., 20108 (ústne podanie).

Z hľadiska záujmov ochrany prírody je problémom výskyt invázných druhov rastlín. V Horskom parku boli v zmysle prílohy č. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov zaznamenané: pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia*), pohánkovec český (syn. krídlatka česká) (*Fallopia x bohémica* (syn. *Reynoutria x bohémica*)) a zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*).

Na tieto druhy sa v zmysle § 7b zákona o ochrane prírody vzťahuje povinnosť vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku odstraňovať invázne druhy a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov.

Z ďalších nepôvodných invázne sa šíriacich druhov rastlín boli zaznamenané astra kopijovitolistá (*Aster lanceolatus*), turanec kanadský (*Conyza canadensis*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*), hviezdnik ročný (*Stenactis annua* agg.) a dnes už naturalizovaná netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*).

Z hľadiska celkovej kvality záujmového územia je problematický výskyt druhov zo synantropných resp. poloruderálnych spoločenstiev. Z nich pokryvnosťou dominuje konopnica napuchnutá (*Galeopsis tetrahit*), druh vysokobylinných nitrofilných porastov. Najvyššia pokryvnosť však bola zaznamenaná pri druhu netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), ktorý je okrem vrcholových častí areálu prevládajúcim druhom bylinného poschodia. Niektoré druhy z tejto skupiny síce patria do spoločenstiev príslušných

mapovacích jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie, v areáli sa však vyskytujú skôr ako súčasť synantropných spoločenstiev, napr. múrovník lekársky (*Parietaria officinalis*) a prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*). Z hľadiska pokryvnosti je ešte významný výskyt druhu cesnačka lekárska (*Alliaria petiolata*), ktorá sa sekundárne vyskytuje v nitrofilných lemových spoločenstvách. Na frekventovaných lesných cestách bol sporadicky zaznamenaný výskyt zošľapovaných spoločenstiev s druhmi skorocel väčší (*Plantago major*), lipnica ročná (*Poa annua*) a stavikrv vtáčí (*Polygonum aviculare*).

Druhovú zloženie Horského parku vychádza predovšetkým z drevín pôvodného lesného porastu, ktoré v parku dominujú. Od jeho založenia sa však neoddeliteľnou súčasťou porastov stali aj introdukované druhy. Druhovú zloženie drevín v parku bolo mimoriadne bohaté, podľa Tomaško (1967) rástlo v parku až 165 druhov, variet a foriem drevín. V Horskom parku v súčasnosti rastie okrem bežných introdukovaných druhov, ktoré sú známe aj z iných parkových úprav, aj niekoľko menej častých taxónov. Z celoslovenského hľadiska je významný výskyt pasmrekovca čínskeho (*Pseudolarix amabilis*) alebo buka lesného, kultivaru s bielo-zelenými listami a ružovým okrajom (*Fagus sylvatica* 'Roseomarginata') Zaujímavosťou je aj výskyt metasekvoje čínskej (*Metasequoia glyptostroboides*), ktorej početnejšie skupiny rastú v severozápadnej časti parku, dnes majú tieto porasty 50 – 60 rokov. V areáli Horského parku boli v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z. zaznamenané zákonom chránené druhy rastlín: smyrnium prerastenolisté (*Smyrniium perfoliatum*), dub sivý (*Quercus pedunculiflora*), dub balkánsky (*Quercus frainetto*). Z ďalších vzácnych druhov boli zaznamenané konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*) a ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), zaradené v kategórii ohrozenosti LR (menej ohrozený). Zoznam druhov vyšších rastlín zaznamenaných v CHA Horský park je uvedený v prílohe č. 6.7.

Živočíšstvo

V území bol robený výskum pôdnych chrobákov lúčnych a lesných ekotopov v rámci inventarizačného výskumu intravilánu Bratislavy (Majzlan, 1986). Prehľad zistených čeľadí k roku 1984 obsahuje zoznam 33 čeľadí radu *Coleoptera*. Zo známejších zistených čeľadí spomenieme bystruškovité (*Carabidae*), skarabeusovité (*Scarabeidae*), múčiarovité (*Tenebrionidae*), snehuľčíkovité (*Cantharidae*), vodomilovité (*Hydrophilidae*), kožiarovité (*Dermestidae*), nosáčikovité (*Curculionidae*), liskavkovité (*Chrysomelidae*), drobčíkovité (*Staphylinidae*), lienkovité (*Coccinellidae*), fuzáčovité (*Cerambycidae*). K dominantným čeľadiam patria nasledovné: *Staphylinidae*, *Carabidae*, *Curculionidae*, *Lathridiidae*, *Ptiliidae*, *Cryptophagidae*, *Colydiidae*. Okrem vyššie spomenutých čeľadí sa vyskytli zástupcovia nasledovných čeľadí chrobákov: *Catopidae*, *Liodidae*, *Throscidae*, *Nitidulidae*, *Phalacridae*, *Aspidiphoridae*, *Ptinidae*, *Lagriidae*, *Scolytidae*, *Histeridae*, *Scydmaenidae*, *Scaphidiidae*, *Pselaphidae*, *Elateridae*, *Dryopidae*, *Byrrhidae*, *Cisidae*, *Mordellidae* (Majzlan 1986).

Z chránených druhov chrobákov charakteristických pre biotopy zastúpené v Horskom parku sa tu vyskytujú aj nasledovné druhy: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), nosorožtek obyčajný (*Oryctes nasicornis*), fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*). Iné skupiny bezstavovcov Horského parku sú takmer neznáme, neboli skúmané.

Z obojživelníkov boli zistené štyri druhy: ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*) a salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), všetky sú zákonom chránené.

Z plazov boli zistené tri druhy: užovka stromová (*Elaphe longissima*), jašterica krátkohlavá/obyčajná (*Lacerta agilis*) a slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), všetky sú zákonom chránené.

Z vtákov sa vyskytuje celý rad chránených druhov. Z existujúcich podkladových materiálov (Kocianová, Holanská 1999; Reháčková 2011; databáza Aves Symphony) a vlastného monitoringu pracovníkov Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) vzišiel zoznam 69 druhov vtákov, ktorých výskyt bol v území zaznamenaný v rokoch 1999 – 2018. Zistené rady sú nasledovné: dravce (*Accipitriformes*), lelky (*Caprimulgiformes*), krátkonožce (*Apodiformes*), kukučky (*Cuculiformes*), holuby (*Columbiformes*), d'atľovce (*Piciformes*), sovy (*Strigiformes*), sokoly (*Falconiformes*) a spevavce (*Passeriformes*). Charakteristický je výskyt d'atľovcov, konkrétne bol zistený výskyt až 8 druhov, čo predstavuje až 80 % všetkých druhov tohto radu vyskytujúcich sa na Slovensku. Najpočetnejšie je zastúpený rad spevavcov (47 druhov), v rámci ktorého sú najpočetnejšie zastúpené tieto čeľaďe: drozdovité (2 druhy), kolibiarikovité (2 druhy), králikovité (2 druhy), sýkorkovité (4 druhy), pinkovité (7 druhov). Z pohľadu ochrany prírody sú najvýznamnejšie tie druhy, ktoré v Horskom parku hniezdia, resp. sa tu vyskytujú celoročne. Mnohé hniezdiče sú s'ahovavé, teda po vyhniezdení odlietajú na juh a nepriaznivé obdobie roka trávajú na zimoviskách. Časť druhov sa vyskytuje iba v období migrácie, teda v Horskom parku nehniezdia, prípadne sa vyskytujú len v zimnom období. Z ekologických ník obývajú vtáky najmä stromovú a krovinnú etáž, v ktorej zbierajú bezstavovce z konárov a listov. Viaceré druhy si hľadajú potravu na zemi, v lesnej pôde či hrabanke, menšia časť druhov loví hmyz vo vzduchu, a to z postriežky alebo v letku. Osobitná časť vtákov sa viaže na stromové dutiny – prirodzené b'utľaviny alebo dutiny vytesané d'atľami – primárne si ich d'atle vytesávajú kvôli hniezdeniu, sekundárne tieto dutiny často využívajú aj iné vtáky či iné stavovce resp. bezstavovce ako úkryty.

Z cicavcov bol zistený v rokoch 1999 – 2018 spolu výskyt 16 druhov. Najpočetnejšie sú zastúpené netopiere, aj keď cielený výskum, či monitoring sa nerobil. Zaznamenal sa aj výskyt viacerých druhov hlodavcov, z mäsožravcov boli zistené liška hrdzavá a lasica obyčajná, z kopytníkov sa príležitostne vyskytuje srnec lesný.

Zoznam druhov živočíchov zistených v Horskom parku je uvedený v prílohe 6.8.

1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany

Predmetom ochrany chráneného územia CHA Horský park je: **Starý lesný porast, ktorého základom bol dubovo-hrabový les, pozmenený výsadbou introdukovaných drevín v rámci starších parkových úprav.**

Predmetom ochrany sú aj **biotopy druhov živočíchov európskeho významu**: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), žlna sivá (*Picus canus*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), muchárík bielokrký (*Ficedula albicollis*), **biotopy druhov živočíchov národného významu**: nosorožtek obyčajný (*Oryctes nasicornis*), sova

obyčajná (*Strix aluco*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), žlna zelená (*Picus viridis*), sýkorka hôrna (*Poecile palustris*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), kavka tmavá (*Coloeus monedula*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier pozdný (*Eptesicus serotinus*), netopier hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*), netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*), podkovár krpatý (*Rhinolophus hipposideros*) a **biotopy druhov rastlín národného významu**: smyrnium prerastenolisté (*Smyrniium perfoliatum*), dub sivý (*Quercus pedunculiflora*) a dub balkánsky (*Quercus frainetto*).

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Celkovo porast a naň viazané chránené druhy rastlín a živočíchov je v stabilizovanom stave. Prioritou ochrany územia je hlavne zachovať toto územie, ktoré sa nachádza priamo v centre hlavného mesta. V rámci územia realizovať, čo najmenej zásahov, územie nefragmentovať, zabrániť degradácii jeho okrajových častí a vnášať do neho čo najmenej antropogénnych prvkov. Nájsť dlhodobý a koncepčný kompromis medzi rekreačným využitím územia a zachovaním jeho prírodných hodnôt a významu.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

Územie CHA Horský park plní funkciu biocentra regionálneho významu s vysokým ekostabilizačným účinkom priamo v centre mesta (SAŽP, 1994).

1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

V rámci chráneného územia CHA Horský park sa nenachádzajú žiadne lesné pozemky, preto sa kapitola nevypracováva.

2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY

2.1. Historický kontext

V období druhej polovice 19. storočia skoro celú severozápadnú časť bratislavského Starého Mesta pokrývali lesy a vinohrady so záhradami. Toto prírodné prostredie bolo však ťažšie dostupné. Do oblasti nevedla žiadna pohodlná cesta, len lesný chodník ku kaplnke Panny Márie Snežnej, postavenej už v roku 1713. V rokoch 1868 až 1860 túto komunikáciu rozšírili a upravili a tak vznikla ulica Hlboká cesta, ktorá sprístupnila aj túto časť mesta.

Les, ktorý sa tu nachádzal patrilo rodine Bubenovcov, ktorá ju mestu predala, časť bola majetkom rodiny Petzlových, ktorá svoju časť nechcela predať, a tak ju mesto vyvlastnilo. V roku 1892 bola k Horskému parku pripojená severná časť územia, ktorú venovala Bratislavská sporiteľňa pri príležitosti svojho 50. výročia.

Horský park vznikol v druhej polovici 19. storočia v období pôsobenia mešťanostu Henricha von Justiho, ktorý bol v tom čase podpredsedom Bratislavského okrásľovacieho spolku. Práve jeho pričinením sa v roku 1870 začala realizovať myšlienka pretvorenia lesného priestoru, nazývaného Študentský les, na Horský park.

Voľnú kompozíciu lesoparku podmienil členitý terén a jej základom je pomerne hustá sieť chodníkov, ktorá člení a zároveň sprístupňuje celý priestor a zachovala sa až do súčasnosti. Autorom projektu komunikácií bol mestský inžinier Anton Sendlein. Existujúci lesný porast bol stvárnený a doplnený novými výsadbami, boli vytvorené priehľady do okolitej krajiny, na protihľahlé svahy Bubnovky a Kramárov. Priehľady postupne zarástli drevinami a ich obnova by vyžadovala radikálne zásahy do porastov. Z pôvodných úprav a kompozičných zámerov neostalo do dnešných dní zachované takmer nič. Z rastlinných kompozícií je zachovaná obojstranná aleja z pagaštanu konského (*Aesculus hippocastanum*), ktorá vychádza z Bohúňovej ulice a ústí do rovinného priestoru, kde bola okolo mohutnej lípy umiestnená secesná kruhová lavica. Čiastočne ostalo zachované stromoradie z dubov popri jednej z komunikácií v západnej časti parku. Zo živých plotov ostal zachovaný jeden pri hlavnej komunikácii v západnej časti územia a zvyšok živého plota pred lavičkami na Bohúňovej ulici, nie sú však už nijako upravované.

Druhovú zloženie Horského parku vychádza predovšetkým z drevín pôvodného lesného porastu, ktoré v parku dominujú. Od jeho založenia sa však neoddeliteľnou súčasťou porastov stali aj introdukované druhy. Druhovú zloženie drevín v parku bolo mimoriadne bohaté. Po založení parku vysadili množstvo cudzokrajných drevín, najmä ihličnatých, napr. duglasku tisolistú, jedľu Normannovu, smrekovec japonský, ginko dvojľaločné, borovicu ťažkú, borovicu čiernu, tsugu kanadskú s pod. V Horskom parku v súčasnosti rastie okrem bežných introdukovaných druhov, ktoré sú známe aj z iných parkových úprav, aj niekoľko menej častých taxónov.

Úpravy parkového priestoru však neboli zamerané len na porasty. V čase založenia umiestnili v parku 50 lavičiek, vybudovali domček pre strážcu, detské ihrisko, na zavlažovanie dve studne. Postupne boli umiestňované v parku ďalšie prvky ako kovový pavilón, kovové lavičky, niekoľko pomníkov, sochy, verejné osvetlenie (Reháčková, 2011).

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Územie Horského parku od doby jeho založenia (už skoro 150 rokov) nebol ako lesný porast obhospodarován a neslúžil na produkciu dreva. Jeho funkcia bola vždy rekreačná a do dnešných čias predstavuje jednu z najvýznamnejších parkových plôch v centrálnej časti Bratislavy. Spôsoby starostlivosti o Horský park sa v čase menili tak ako sa menili priority a kompetencie v ochrane pamiatok a ochrane prírody (Reháčková, 2011). Otázka, aký spôsob starostlivosti o Horský park zvoliť a akú funkciu má prioritne plniť, pretrváva až do súčasnosti.

V posledných desaťročiach sa vyformovali dva hlavné prístupy. Dajú sa nazvať prírodno-ochranársky a sadovnícko-rekreačný. Prírodno-ochranársky sa v zmysle zákona o ochrane prírody zameriava na manažment územia, ktorý ma zabezpečiť udržanie resp. dosiahnutie priaznivého stavu biotopov a druhov v chránenom území. Sadovnícko-rekreačný prístup prostredníctvom sadovnícko-krajinárskych opatrení sa snaží obnoviť pôvodnú koncepciu a štruktúru parku s dôrazom na jeho rekreačnú funkciu. Nakoľko komplexná a kontinuálna sadovnícka starostlivosť absentovala, prejavilo sa to tým, že druhoúloženie vo veľkej miere

zodpovedá prirodzenej vegetácii, nepôvodné druhy sa vhodne zakomponovali do porastu a ďalej sa nerozširujú. Sadovnícka starostlivosť o územie sa zúžila na výrub a orezy stromov, tak aby bola dosiahnutá bezpečnosť návštevníkov, prípadne majetku. Charakter parku sa postupne strácal a územie v súčasnosti má skôr podobu pôvodného lesného porastu. Technická infraštruktúra parku sa neudržiavala resp. nedotvárala, skôr išlo len o krátkodobé nesystematické doplnenie, resp. obnovu niektorých zariadení.

Sieť chodníkov pochádza z doby jej založenia, a do dnešných čias nebola rekonštruovaná. Chodníky sú v zlom technickom stave sú nestabilné, zošliapavaný okraj spôsobuje neustále rozširovanie chodníkov na úkor porastu. Zlý stav vedie aj k tvorbe nových chodníkov, čo vedie k fragmentácii lesného porastu a neustále sa zvyšujúcich nárokov na bezpečnosť návštevníkov. Chýbajúce odtokové zarážky spôsobujú postupnú eróziu.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pri využívaní územia CHA Horský park dochádza k stretu dvoch funkcií územia: rekreačného využitia územia a chráneného územia v zmysle zákona o ochrane prírody. Predložený program starostlivosti má ambíciu zosúladiť obe funkcie. Z tohto dôvodu bolo územie chráneného areálu rozdelené na tri funkčné priestory (príloha 6.3):

Prírodný priestor (EFP1)

Prechodný priestor (EFP2)

Edukačno – rekreačný priestor (EFP3, EFP4, EFP5).

Na základe podobných typov biotopov/ekosystémov a rozdielnej potreby starostlivosti boli vyššie uvedené funkčné priestory detailnejšie rozdelené na nasledovné ekologicko-funkčné priestory (EFP):

EFP1 Les v prírodnom priestore – má výmeru 5,579 ha

V rámci EFP je potrebné zabezpečiť zachovanie starého lesného porastu za účelom dosiahnutia chodu prirodzených procesov a následne bezzásahového režimu.

V rámci tohto EFP je prioritou ochrana prírody. Opatrenia sú nastavené tak, aby po ich realizácii sa v rámci EFP vykonávalo čo najmenej zásahov. Z priestoru budú odstránené všetky prvky drobnej architektúry (lavičky, detské hracie prvky, smetné nádoby a pod.). Zásahy do porastu budú súvisieť len s odstraňovaním invázných druhov rastlín resp. preferenciou druhov pôvodného biotopu Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské. Dosádzanie ďalších introdukovaných drevín sa nebude realizovať. Padnuté drevo sa ponechá v mieste spadnutia v celku.

EFP bude označený pri vstupoch s tabuľkami s textom: „Pozor prírodný priestor s bezzásahovým režimom, zvýšené nebezpečenstvo padania konárov a stromov. Vstup na vlastné riziko.“

EFP2 Les v prechodnom priestore – má výmeru 5,956 ha

V rámci EFP je potrebné zabezpečiť zachovanie starého lesného porastu za účelom dosiahnutia chodu prirodzených procesov. Les prechodného priestoru má plniť funkciu nárazníkovej plochy medzi edukačno-rekreačným a prechodným priestorom.

V rámci tohto EFP je prioritou ochrana prírody. Opatrenia sú nastavené tak, aby po ich realizácii v rámci EFP sa následne vykonávalo čo najmenej zásahov. Z priestoru budú odstránené všetky prvky drobnej architektúry (lavičky, detské hracie prvky). Je možné ponechať len smetné nádoby. Zásahy do porastu budú súvisieť len s odstraňovaním invázných druhov rastlín resp. preferenciou druhov pôvodného biotopu Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské. Dosádzanie ďalších introdukovaných drevín sa nebude realizovať. Výrubu a orezy nebezpečných stromov budú riešené výnimočne v minimálnej nevyhnutnej miere po dohode so ŠOP SR, Správou CHKO Dunajské luhy, pracovisko Bratislava. Padnuté drevo sa bude odstraňovať v nevyhnutnej miere po dohode so ŠOP SR, manipulácia s padnutým drevom sa vykoná v čo najkratšom čase po spadnutí a následne zostane bez pohybu.

EFP3 Les v edukačno-rekreačnom priestore – má výmeru 10,541 ha

V rámci EFP je potrebné zabezpečiť zachovanie starého lesného porastu za účelom dosiahnutia chodu prirodzených procesov s prihliadnutím na rekreačnú a vzdelávaciu funkciu edukačno-rekreačného priestoru.

Plocha bude spravovaná podľa osobitného režimu. Na ploche sa budú môcť riešiť výrubu nebezpečných stromov, orezy konárov, nakladanie s padnutým drevom, dosadba drevín a bylín, umiestnenie nových prvkov drobnej architektúry (lavičky, detské prvky, cvičebné prvky, altánok, sochy, osvetlenia, smetné nádoby) po dohode so ŠOP SR, Správou CHKO Dunajské luhy, pracovisko Bratislava. Padnuté drevo sa v prípade potreby môže odvetviť a kmene presunúť v čo najkratšom čase po spadnutí a umiestniť ich v inej časti územia po dohode so ŠOP SR, Správou CHKO Dunajské luhy, pracovisko Bratislava.

EFP4 Lúka v edukačno-rekreačnom priestore – má výmeru 0,132 ha

V rámci EFP je potrebné zabezpečiť vhodnú dlhodobú starostlivosť o lúčne spoločenstvá s prihliadnutím na rekreačnú a vzdelávaciu funkciu edukačno-rekreačného priestoru.

Pokosenú biomasu je potrebné odvážať. Nakoľko ide o lúky edukačno-rekreačnom priestore, plocha bude spravovaná podľa osobitného režimu. Na ploche sa bude môcť riešiť dosadba bylín, umiestnenie drobnej architektúry (lavičky, detské prvky, cvičebné prvky, altánok, sochy, osvetlenia, smetné nádoby) po dohode so ŠOP SR, Správou CHKO Dunajské luhy, pracovisko Bratislava.

EFP5 Mokrad' v edukačno-rekreačnom priestore – má výmeru 0,411 ha

Zachovanie mokrade a zlepšenie jej stavu s cieľom predĺženia životnosti mokrade s prihliadnutím na rekreačnú a vzdelávaciu funkciu edukačno-rekreačného priestoru.

Pre zachovanie mokrade je dôležité, aby sa potenciálnymi technickými opatreniami nezmenil súčasný vodný režim. Zlepšenie stavu mokrade bude dosiahnuté prehĺbením vyznačeného úseku (podľa prílohy č. 6.6) do hĺbky cca 50 cm s cieľom predĺženia životnosti mokrade.

Na rozhraní EFP4 a EFP5 bude realizované znovu vytvorenie prírodného jazierka za účelom náhradného biotopu pre rozmnožovanie obojživelníkov a hmyzu.

Rovnako ako u vyššie uvedených edukačno-rekreačných priestorov, plocha bude spravovaná podľa osobitného režimu, na ploche sa budú môcť riešiť výruby nebezpečných stromov, orezy konárov, nakladanie s padnutým drevom, dosadba drevín a bylín, umiestnenie drobnej architektúry (lavičky, detské prvky, cvičebné prvky, altánok, sochy, osvetlenia, smetné nádoby) po dohode so ŠOP SR, Správou CHKO Dunajské luhy, pracovisko Bratislava.

Pre všetky EFP by mali platiť nasledovné zásady:

V rámci celého CHA Horský park (všetky EFP) je potrebné realizovať odstraňovanie invázných druhov rastlín (najmä druhov pajaseň a pohánkovec) alebo nepôvodných invázne sa správajúcich druhov rastlín (agát). Pri ich odstraňovaní navrhujeme, aby boli testované aj nové postupy likvidácie invázných druhov rastlín.

Územie CHA Horského parku bude využívané pre potenciálne umiestnenie záchranných transferov chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov.

Lokalizácia jednotlivých EFP v území je spracovaná v mapovej prílohe 6.4 Mapa ekologicko-funkčných priestorov.

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory

V chránenom území bol stanovený nasledovný **dlhodobý cieľ starostlivosti**:

Zachovanie ekologických hodnôt starého lesného porastu a naň viazaných chránených druhov rastlín a živočíchov, ktoré tvoria predmet ochrany chráneného územia a vytvorenie podmienok pre využívanie časti územia verejnosťou.

Chránené územie nie je delené na zóny v zmysle zákona o ochrane prírody s rôznymi stupňami ochrany. Je členené len na ekologicko-funkčné priestory, ktoré diferencujú spôsob využívania jednotlivých častí územia.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory

Dlhodobý cieľ bol vzhľadom na vyčlenené ekologicko-funkčné priestory rozpracovaný na nasledovné operatívne ciele:

Operatívny cieľ 1: Zachovať starý lesný porast za účelom dosiahnutia chodu prirodzených procesov a následne bezzásahového režimu, zlepšiť jeho stav v prospech druhov pôvodného biotopu Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské v rámci EFP1 a EFP2.

Operatívny cieľ 2: Zachovať lúčne a mokradňné spoločenstvá v rámci EFP4 a EFP5.

Operatívny cieľ 3: Zlepšiť poznanie chránených častí prírody a krajiny a zabezpečiť systematický monitoring predmetov ochrany územia.

Operatívny cieľ 4: Zvýšiť informovanosť verejnosti o hodnotách chráneného územia s cieľom zachovať celistosť a funkcie chráneného územia, jeho biologickú rozmanitosť a znížiť negatívny vplyv návštevnosti na predmety ochrany chráneného územia.

Operatívny cieľ 5: Vytvoriť podmienky pre edukačno - rekreačné využívanie časti chráneného územia.

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Kapitola nebola spracovaná nakoľko sa v chránenom území nenachádzajú lesné pozemky.

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Opatrenia na dosiahnutie stanovených operatívnych cieľov sú navrhnuté na obdobie rokov 2019 – 2048 a budú realizované v spolupráci ŠOP SR a Magistrátu hlavného mesta Bratislava.

Operatívny cieľ 1: Zachovať starý lesný porast za účelom dosiahnutia chodu prirodzených procesov a následne bezzásahového režimu, zlepšiť jeho stav v prospech druhov pôvodného biotopu Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské v rámci EFP1 a EFP2						
Merateľný indikátor plnenia: zachovanie starších častí porastu, zlepšenie stavu lesného porastu smerom k biotopu Ls2.1, zachovaný stav druhov viazaných na lesné biotopy						
Opatrenie 1.1.	Zachovať starý lesný porast za účelom dosiahnutia chodu prirodzených procesov a následne bezzásahového režimu, zlepšiť jeho stav v prospech druhov pôvodného biotopu Ls 2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské v EFP1					
	Merateľný indikátor plnenia: štrukturovaný starý lesný porast v území s prevahou pôvodných druhov, vhodné podmienky pre výskyt druhov živočíchov – prítomnosť odumretých alebo starších jedincov stojacich stromov, eliminované invázne druhy v prípade ich výskytu					
číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	Termín	zodpovednosť	Zdroje	EFP
1.1.1.	celoplošné odstránenie náletov javora mliečneho ručným vyštikávaním	Eliminovaný nálet javora v podraсте, vytvorené podmienky pre pôvodné drevinové zloženie porastu	2020 – 2025, mozaikovito, nie naraz, po dohode so ŠOP SR,	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom	EFP1

			následne podľa potreby		hlavného mesta	
1.1.2.	celoplošné odstránenie agáta bieleho dohodnutou metódou so ŠOP SR	Eliminovaný agát z porastu	od roku 2019 opakovane až do vysilenia drevín	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci magistrátom hlavného mesta	EFP1
1.1.3.	Odstránenie mahónie cezminolistej vykopaním	Eliminované porasty mahónie v území	Trvalý	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci magistrátom hlavného mesta	EFP1
1.1.4.	padnuté drevo sa ponecháva na mieste spadnutia v celku	Zvýšený podiel mŕtveho dreva v poraste, podmienky pre zachovanie druhov živočíchov	trvalý (podľa potreby)	ŠOP SR	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1
1.1.5.	nerealizuje sa dosádzanie ďalších introdukovaných drevín v rámci EFP	Nezvyšuje sa podiel nepôvodných druhov v poraste	Trvalý	ŠOP SR	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1
1.1.6.	odstránenie prvkov drobnej architektúry, lavičiek, hracích prvkov a pod.	Územie EFP1 bez prvkov drobnej architektúry	Trvalý	magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP1
1.1.7	Výruby a orezy stromov sa nerealizujú v EFP1, ide o bezzásahový priestor	Plocha bez ošetrovania	Trvalý	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1
Opatrenie 1.2.	Zachovať starý lesný porast a udržiavať porasty v EFP2 za účelom vytvorenia prechodného priestoru medzi EFP1 a EFP3					
	Merateľný indikátor plnenia: zlepšenie stavu lesného porastu v území usmerňovanými zásahmi, vytvorené vhodné podmienky pre výskyt druhov živočíchov – prítomnosť odumretých alebo starších jedincov stojacich stromov, eliminované invázne druhy z porastu					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>Termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>zdroje</i>	<i>EFP</i>
1.2.1	Celoplošné odstránenie náletov javora mliečneho ručným vyštikávaním	Eliminovaný nálet javora v podraze, vytvorené podmienky pre pôvodné drevinové zloženie porastu	2020 – 2025, mozaikovito, nie naraz, po dohode so ŠOP SR, následne podľa potreby	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	EFP2
1.2.2	Celoplošné odstránenie agáta bieleho dohodnutou metódou so ŠOP SR	Eliminovaný agát z porastu	od roku 2019 opakovane do vysilenia drevín	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFP2
1.2.3	Odstránenie mahónie cezminolistej vykopaním	Eliminované porasty mahónie v území	trvalý	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFP2

1.2.4	Výrubu a orezy nebezpečných stromov budú riešené výnimočne v nevyhnutnej miere po dohode so ŠOP SR	Usmerňovaný orez stromov po dohode so ŠOP SR a magistrátom hlavného mesta (minimalizovaný výskyt najnebezpečných stromov)	Trvalý (podľa potreby)	mesta ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFP2
1.2.5	Padnuté drevo sa bude odstraňovať v nevyhnutnej miere po dohode so ŠOP SR, manipulácia s padnutým drevom sa vykoná v čo najkratšom čase po spadnutí a následne zostane bez pohybu	Ponechávaná drevná hmota v oblastiach vzdialenejších od EFP3	trvalý (podľa potreby)	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFP2
1.2.6	Dosádzanie ďalších introdukovaných drevín sa nerealizuje	Nezvyšuje sa podiel nepôvodných druhoch v poraste	trvalý	ŠOP SR	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP2

Opatrenie 1.3 Odstraňovanie invázných druhov rastlín hlavne pajaseňa, pohánkovca

Merateľný indikátor plnenia: odstránené resp. redukované invázne druhy rastlín v území

číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	Zdroje	EFP
1.3.1	Kosenie lokalít pohánkovca v prípade výskytu po kosení po dvoch rokoch budú plochy prekryté geotextíliou	Odstránené invázne druhy	Prvé dva roky (2019 – 2020) kosiť osemkrát ročne, geotextíliu umiestniť v prípade potreby na nevyhnutné obdobie	Magistrát hlavného mesta, po konzultácii a v spolupráci so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFP1 EFP2
1.3.2	Odstraňovanie pajaseňa prioritne na lokalitách vyznačených v prílohe č. 6.6	Odstránené invázne druhy	Trvalý, podľa potreby	Magistrát hlavného mesta, po konzultácii a v spolupráci so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFP1 EFP2
1.3.3	Skúšanie nových postupov pri odstraňovaní invázných druhov rastlín	Odstránené invázne druhy	Trvalý, podľa potreby	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	EFP1 EFP2

Operatívny cieľ 2:

Zachovanie lúčnych a mokradných spoločenstiev v EFP4 a EFP5

Merateľný indikátor plnenia: zachované lúčne biotopy v území s pravidelným manažmentom, zlepšený vodný režim v mokradovej časti územia v rámci EFP5

Opatrenie 2.1 Pravidelné kosenie lúčnych spoločenstiev

Merateľný indikátor plnenia: zabezpečené pravidelné obhospodarovanie pozemkov

číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	zdroje	EFF
2.1.1.	pravidelné kosenie lúčnych porastov, pohrabanie a odstránenie pokosenej biomasy po dohode so ŠOP SR	udržiavané, manažované lúčne spoločenstvá	Každoročne (viackrát v roku)	magistrát hlavného mesta, v spolupráci so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFF4
Opatrenie 2.2	Zmena vodného režimu v území					
	Merateľný indikátor plnenia: upravené vlhkosťné pomery v území pre rovnomerné zavodnenie mokrade					
číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	zdroje	EFF
2.2.1	Prehĺbenie časti mokrade do hĺbky približne 50 cm za účelom predĺženia jej životnosti (podľa prílohy 6.6)	Prehĺbená časť existujúcej mokrade	2021 - 2022	ŠOP SR, po dohode s magistrátom hlavného mesta	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFF5
2.2.2	Vytvorenie náhradného biotopu (mokrade - prírodného jazierka) pre rozmnožovanie obojživelníkov (podľa prílohy 6.6)	Vytvorený nový biotop pre rozmnožovanie obojživelníkov (prírodné jazierko) podľa projektu	vypracovanie projektu 2021 nový biotop pre obojživelníky 2022	ŠOP SR, po dohode s magistrátom hlavného mesta	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFF4, EFF5
2.2.3	Zachovať upravený vodný režim	Udržiavať vytvorené vodné plochy	2022 – 2048 (podľa potreby)	magistrát hlavného mesta, v spolupráci so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta, ŠOP SR	EFF5
Opatrenie 2.3	Odstraňovanie invázných druhov rastlín hlavne pajaseňa a pohánkovca					
	Merateľný indikátor plnenia: odstránené resp. redukované invázne druhy rastlín v území					
číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	Zdroje	EFF
2.3.1	Kosenie lokalít pohánkovca vyznačených v prílohe 6.6, v prípade výskytu pohánkovca po kosení po dvoch rokoch budú plochy prekryté geotextíliou	Odstránené invázne druhy	Prvé dva roky (2019 – 2020) kosiť osemkrát ročne, geotextíliu umiestniť v prípade pretrvávajúceho výskytu na dobu do úplného vymiznutia pohánkovca	Magistrát hlavného mesta, po konzultácii a v spolupráci so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFF4, EFF5
2.3.2	Odstraňovanie pajaseňa prioritne na lokalitách vyznačených v prílohe 6.6	Odstránené invázne druhy	Trvalý, podľa potreby	Magistrát hlavného mesta, po konzultácii a v spolupráci so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFF4, EFF5
2.3.3	Skúšanie nových postupov pri odstraňovaní invázných druhov rastlín	Odstránené invázne druhy	Trvalý, podľa potreby	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	EFF4, EFF5

Operatívny cieľ 3:**Zlepšiť poznanie chránených častí prírody a krajiny a zabezpečiť systematický monitoring predmetov ochrany územia.**

Merateľný indikátor plnenia: údaje o stave druhov, ktoré tvoria predmet ochrany územia, najmä druhov o ktorých momentálne nie je dostatok údajov

Opatrenie 3.1 Monitoring vybraných druhov v území a monitoring stavu lesných biotopov

Merateľný indikátor plnenia: údaje o stave populácií druhov a ich biotopov a stave biotopov vo vzťahu k realizovaným opatreniam v území

číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	Zdroje	EFP
3.1.1	Monitoring druhov, ktoré sú predmetmi ochrany (vtáky)	Údaje o stave a početnosti populácií druhov vtákov	trvalý, každoročne	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-EFP5
3.1.2	Monitoring lesných biotopov, realizovať monitoring kvalitatívnych parametrov biotopu formou zápisov druhového zloženia v jednotlivých etážach vyhodnotených Tansleyho škálou	Údaje o stave lesných biotopov	trvalý - v troch až päť ročných intervaloch	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-EFP3
3.1.3	Monitoring nelesných biotopov, realizovať monitoring kvalitatívnych parametrov biotopu formou zápisov druhového zloženia v jednotlivých etážach vyhodnotených Tansleyho škálou	Údaje o stave nelesných biotopov	trvalý - v troch až päť ročných intervaloch	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP4
3.1.4	Zhodnotenie stavu biotopov a druhov v závislosti od realizovaných opatrení	Zhodnotený stav predmetov ochrany	Každé 3 roky	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-EFP5
3.1.5	Monitoring efektivity odstraňovania invázií druhov rastlín v území	Údaje o účinnosti využívaných metód odstraňovania invázií druhov	Trvalý – počas odstraňovania a invázií druhov	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-EFP5

Operatívny cieľ 4:**Zvýšiť informovanosť verejnosti o hodnotách chráneného územia, s cieľom zachovať celistvosť a funkcie chráneného územia, jeho biologickej rozmanitosti a znížiť negatívny vplyv návštevnosti na predmety ochrany chráneného územia.**

Merateľný indikátor plnenia: zníženie negatívnych vplyvov v území z nadmernej návštevnosti, zvýšenie povedomia o význame lokality

Opatrenie 4.1 Komunikácia s vlastníkami, užívateľmi a správcami územia

Merateľný indikátor plnenia: zvýšenie informovanosti správcu ohľadom starostlivosti o územie

číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	Zdroje	EFP
4.1.1	Realizácia stretnutí s vlastníkom a správcom – vysvetľovanie a konzultovanie vhodných	Realizované stretnutia, rešpektovanie potrieb ochrany	trvalý	ŠOP SR	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1-EFP5

	spôsobov starostlivosti a potrieb územia	prírody zo strany dotknutých subjektov				
4.1.2	Vydávanie propagačných materiálov o území	Zvýšenie informovanosti o hodnotách územia, vytlačené propagačné materiály	2020-2025	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1-EFP5
Opatrenie 4.2	Usmernenie návštevnosti v území a zlepšenie informačnej technickej infraštruktúry					
	Merateľný indikátor plnenia: usmernenie návštevnosti tak, aby boli zachované predmety ochrany v území, a aby bola zabezpečená bezpečnosť, systém organizovaných náučných vychádzok pre verejnosť, vybudované informačné panely					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>Zdroje</i>	<i>EFP</i>
4.2.1	Návrh, výroba a osadenie informačných panelov o hodnotách územia	umiestnené informačné tabule o hodnotách územia	2020 - 2021	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1-EFP5
4.2.2	Doplnenie, údržba a obnova značenia chráneného územia	umiestnené tabule so štátnym znakom, obnovené pruhové značenie	pravidelne, podľa potreby	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-EFP5
4.2.3	Označiť v teréne edukačno-rekreačný priestor, prechodný priestor a prírodný priestor územia	V teréne jednoznačne oddelené a označené priestory využívania	2019 - 2020	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP1-EFP5
4.2.4	Zabezpečenie organizovaných náučných vychádzok pre verejnosť	realizované náučné vychádzky, zvýšenie povedomia verejnosti o hodnotách a ohrození územia	podľa potreby a záujmu	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	ŠOP SR,	EFP1-EFP5
4.2.5	Výsadba pôvodných krov a bylín na edukačné účely a ich označenie informačnými tabuľkami	Realizovaná edukačná výsadba krov a bylín	podľa potreby a záujmu	ŠOP SR Magistrát hlavného mesta	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP3
Opatrenie 4.3	Pravidelné sledovanie aktivít týkajúcich sa chráneného územia na úrovni vlastníkov, správcov, užívateľov a samosprávy					
	Merateľný indikátor plnenia: stabilná výmera chráneného územia, zachovaná a lepšia sa výmera a kvalita biotopov					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>Zdroje</i>	<i>EFP</i>
4.3.1	dôsledné vyjadrovanie sa k územnoplánovacej dokumentácii a zámerom v danej lokalite	konkrétne stanoviská k jednotlivým návrhom a zámerom v chránenom území a jeho okolí	trvalý, podľa potreby	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-5
4.3.2	spolupráca s vlastníkom a správcom územia	realizované	trvalý, podľa potreby	ŠOP SR	ŠOP SR	EFP1-5

	Magistrátom hlavného mesta SR Bratislava	stretnutia, zápisy zo stretnutí				
Operatívny cieľ 5: Zlepšiť podmienky pre rekreačné využívanie časti chráneného územia						
Merateľný indikátor plnenia: obnovené parkové prvky chráneného územia, starostlivosť o lesné porasty v súlade s rekreačným využívaním územia						
Opatrenie 5.1	Udržiavať lesný porast v rámci EFP3 za účelom zlepšenia jeho stavu v prospech druhov pôvodného biotopu Ls2.1 dubovo-hrabové lesy karpatské s prihliadnutím na rekreačnú a vzdelávaciu funkciu EFP3					
	Merateľný indikátor plnenia: udržiavanie stromov a krovín za účelom plnenia oboch funkcií s dôrazom na bezpečnosť návštevníkov					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>zdroje</i>	<i>EFP</i>
5.1.1	Celoplošné odstránenie náletov javora mliečneho ručným vyštikávaním a odstránenie drevnej biomasy mimo plochu EFP3	Eliminovaný porast javora, presvetlenie porastu	2019 – 2020, mozaikovito, nie naraz, po dohode so ŠOP SR	ŠOP SR	ŠOP SR, v spolupráci s magistrátom hlavného mesta	EFP3
5.1.2	Výruby a orezy nebezpečných stromov budú riešené v osobitnom režime po dohode so ŠOP SR	Konzultované výruby a ich rozsah s pracovníkmi ŠOP SR,	Podľa potreby	ŠOP SR spolu s magistrátom hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP3
5.1.3	Padnuté drevo sa bude odstraňovať a premiestňovať po dohode so ŠOP SR	Odstránené padnuté časti konárov Premiestnené padnuté kmene z chodníkov	trvalý (podľa potreby)	ŠOP SR spolu s magistrátom hlavného mesta	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	EFP3
Opatrenie 5.2	Sadovnícke opatrenia					
	Merateľný indikátor plnenia: vytvorené sadovnícke úpravy					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>Zdroje</i>	<i>EFP</i>
5.2.1	Pre jedinca jedle bielej (podľa prílohy 6.6) sa potlačí konkurencia	Potlačená konkurencia	2019 - 2020	ŠOP SR, magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP1
5.2.2	Vysadiť pamätný strom (platan, ľaliovník) ku Krnkovej lavičke (podľa prílohy 6.6)	Vysadený pamätný strom	do dvoch rokov	magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP3
5.2.3	Rekonštrukcia topoľovej aleje tzn. priebežne vyberať dozrievajúce jedince topoľov a nahrádzať ich pyramidálnym dubom (podľa prílohy 6.6)	Rekonštruovaná alej, výsadba dubov prevyšuje topole	do 5 rokov, resp. podľa potreby	magistrát hlavného mesta po dohode so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFP3
5.2.4	Bodová výmena podrastu krov a bylín	vysadený podrast krov a bylín	Priebežne podľa potreby	magistrát hlavného mesta po dohode so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFP3
5.2.5	Rozvoľnenie a následne dosadba plochy (podľa prílohy 6.6) s podporou buka lesného	vysadený buk lesný	do 10 rokov, resp. podľa potreby	magistrát hlavného mesta po dohode so	magistrát hlavného mesta	EFP3

				ŠOP SR		
5.2.6	Dosadiť metasekvoje na uvoľnené miesta (podľa prílohy 6.6)	vysadené metasekvoje	Priebežne podľa potreby	magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP5
5.2.7	Dosádzanie ďalších drevín, a bylín (výnimočne introdukovaných)	vysadené dohodnuté druhy drevín a bylín	Priebežne podľa potreby	magistrát hlavného mesta po dohode so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFP3, EFP4, EFP5
Opatrenie 5.3 Technické opatrenia						
Merateľný indikátor plnenia: obnovené technické prvky v území						
číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	Zdroje	EFP
5.3.1	Obnova prvkov drobnej architektúry, lavičiek, hracích prvkov, smetných nádob a podobne podľa dohody so ŠOP SR	Doplnené prvky drobnej architektúry	Trvalý, podľa potreby	magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP3, EFP4, EFP5
5.3.2	Odstránenie betónového mosta a jeho nahradenie dreveným mostom (podľa prílohy 6.6)	Projekt obnovy mosta Obnovený drevený most	2019 – 2021 2021 - 2025	magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP3
5.3.3	Oprava schodov pri edukačnej výsadbe (podľa prílohy 6.6)	Opravené schody	2020 - 2025	magistrát hlavného mesta	magistrát hlavného mesta	EFP3
5.3.4	Oprava chodníkov spolu s protieróznymi opatreniami	Upravené neerodované chodníky, bez zošľapávaných okrajov,	2020 - 2025	magistrát hlavného mesta po dohode so ŠOP SR	magistrát hlavného mesta	EFP3, EFP4, EFP5

4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Vyhodnocovanie programu starostlivosti a účinnosti vykonaných opatrení bude vykonávať buď Správa CHKO Dunajské luhy, pracovisko Bratislava, alebo samostatná na to ustanovená komisia, v ktorej budú zástupcovia všetkých zainteresovaných subjektov.

Termíny odpočtu (zeleno podfarbené v tabuľke uvedenej nižšie) sú nastavené logicky v termínoch, kedy je možné kontrolovať výstupy. Ukazovateľom efektívnosti plnenia programu je sledovanie kapitoly 3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie.

Výstupom kontroly bude správa o vykonanej kontrole, ktorá bude odoslaná orgánu ochrany prírody, ktorý schvaľuje program starostlivosti o chránené územie s prípadnými návrhmi na modifikáciu programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít. Modifikácie budú považované za dodatky programu starostlivosti a po prerokovaní a schválení orgánom ochrany prírody sa stanú integrovanou súčasťou programu starostlivosti.

Harmonogram aktivít a dosiahnutých výstupov.

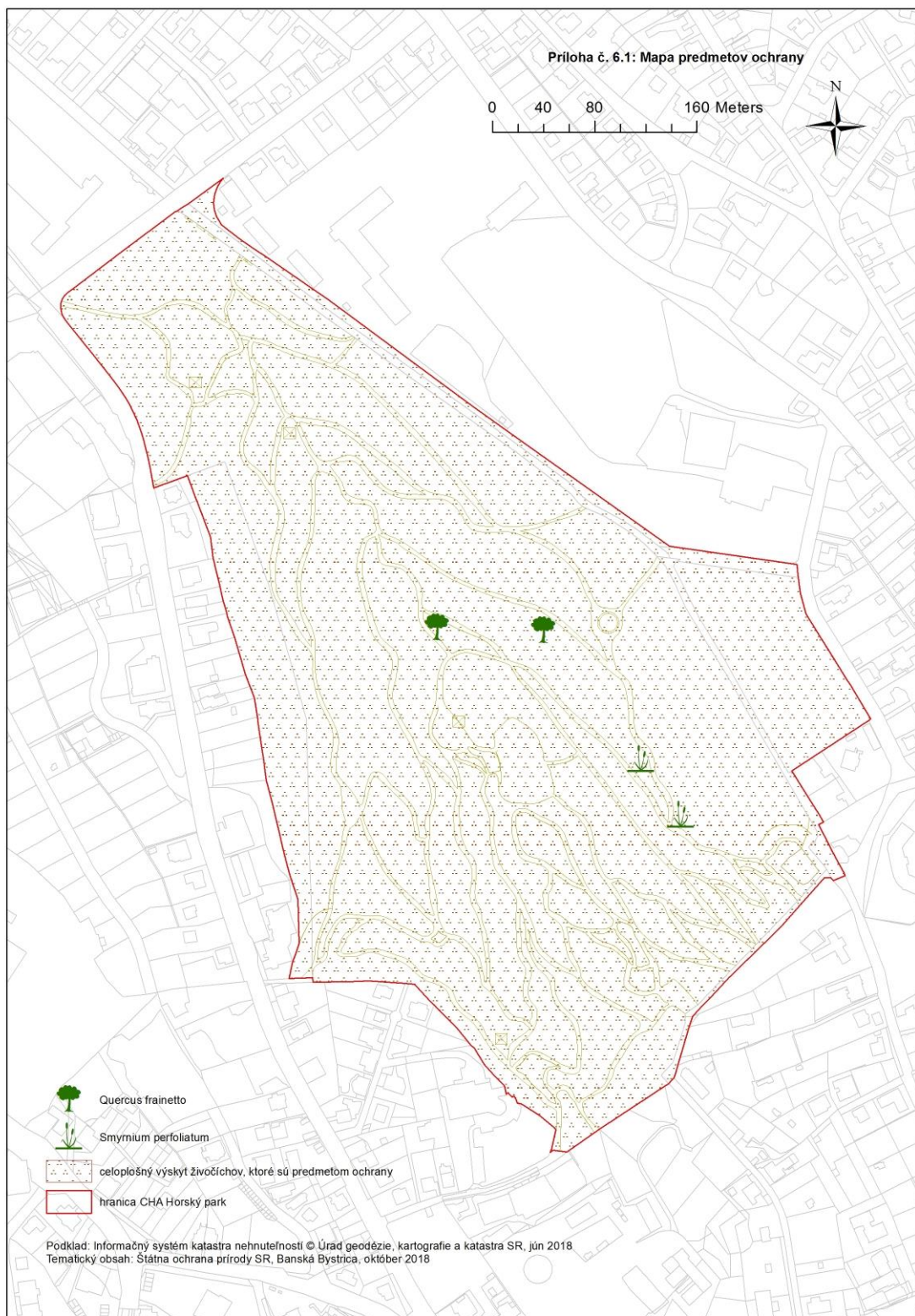
Aktivita	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048
1.1.1																														
1.1.2																														
1.1.3																														
1.1.4																														
1.1.5																														
1.1.6																														
1.1.7																														
1.2.1																														
1.2.2																														
1.2.3																														
1.2.4																														
1.2.5																														
1.2.6																														
1.3.1																														
1.3.2																														
1.3.3																														
2.1.1																														
2.2.1																														
2.2.2																														
2.2.3																														
2.3.1																														
2.3.2																														
2.3.3																														
3.1.1																														
3.1.2																														
3.1.3																														
3.1.4																														
3.1.5																														
4.1.1																														
4.1.2																														
4.2.1																														
4.2.2																														
4.2.3																														
4.2.4																														
4.2.5																														
4.3.1																														
4.3.2																														
5.1.1																														
5.1.2																														
5.1.3																														
5.2.1																														
5.2.2																														
5.2.3																														
5.2.4																														
5.2.5																														
5.2.6																														
5.2.7																														
5.3.1																														
5.3.2																														
5.3.3																														
5.3.4																														

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Kocianová, E., Holanská Z., 1999: Program záchrany Chráneného areálu Horský park, manuscript, depon. In Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, 21 p.
- Majzlan, O., 1986: Pôdne koleopterózy lúčnych a lesných ekotopov intravilánu Bratislavy, Acta F.R.N.Univ.Com.-Zoologia XII, 16 p.
- Miklós, L. a kol., 2002: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 344 p.
- Michalko, J., Berta, J., Magic, D., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, Slovenská socialistická republika, Veda, Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 163 p.
- Reháčková, T., 2011: Plán starostlivosti o CHA Horský park, TRIO Publishing, Bratislava, 111 p.
- Reháčková, T., 2012: Historické záhrady a parky Bratislavy, Trio publishing, 112 p.
- Stanová, V., Valachovič, M., (eds.) 2002: Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 p.
- Tomaško, I., 1967: Vedecké základy systému mestskej zelene rozpracované na príklade Bratislavy. In: Kolektív, 1967: Problémy dendrobiológie a sadovníctva. Slávnostný zborník prác Arboréta Mlyňany (VII) k 75. výročiu jeho založenia. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 132 p.
- Vaškovský, I., a kol., 1988: Geologická mapa Bratislavy a okolia 1: 25 000. databáza Aves Symphony – S.O.S. Birdlife Slovensko /<https://aves.vtaky/.sk/sk/apusbat/>, posl. akt. nov. 2010 [návšteva 25.1.2019].

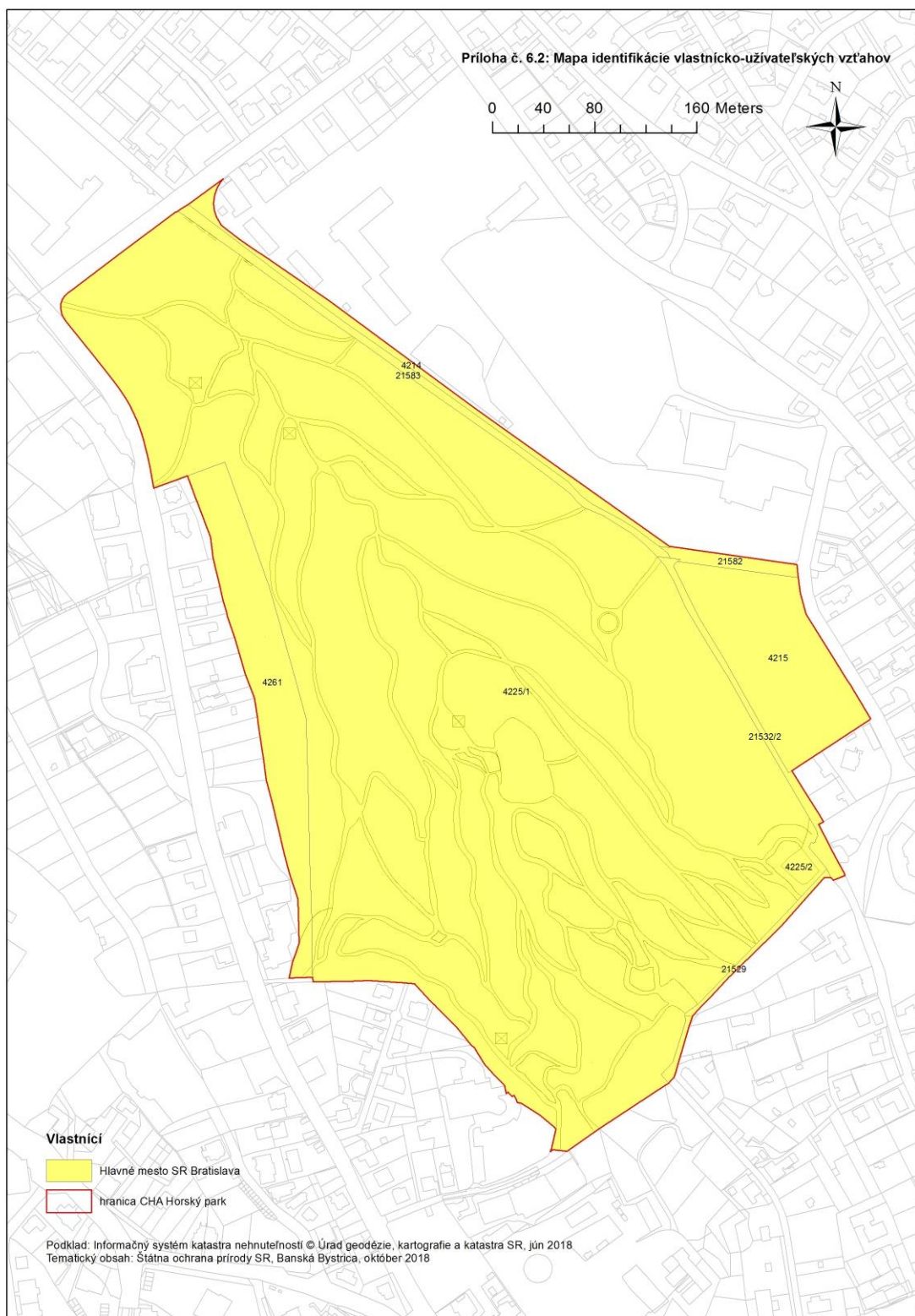
6. Prílohy

6.1. Mapa predmetov ochrany

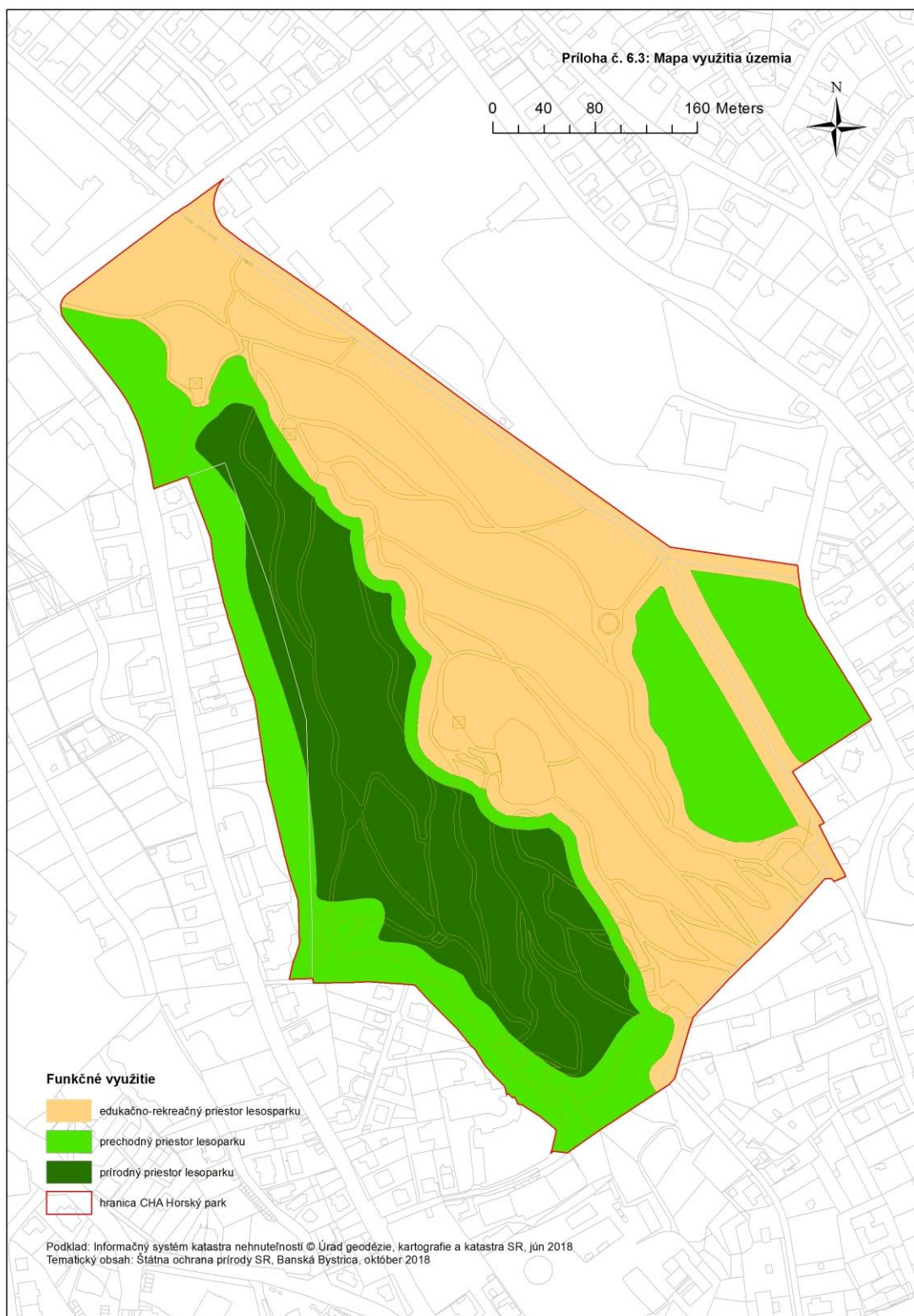

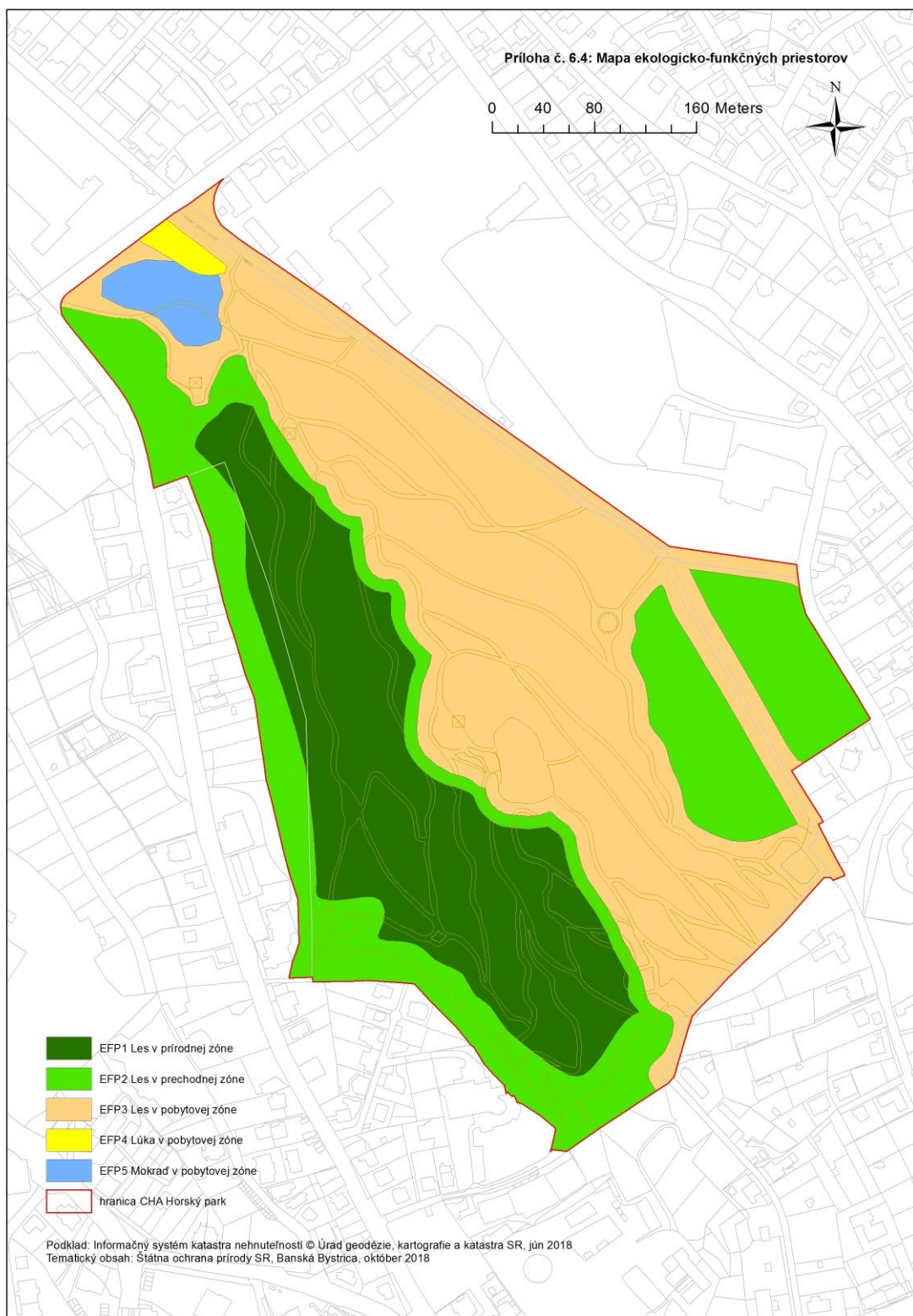
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

6.3. Mapa využitia územia

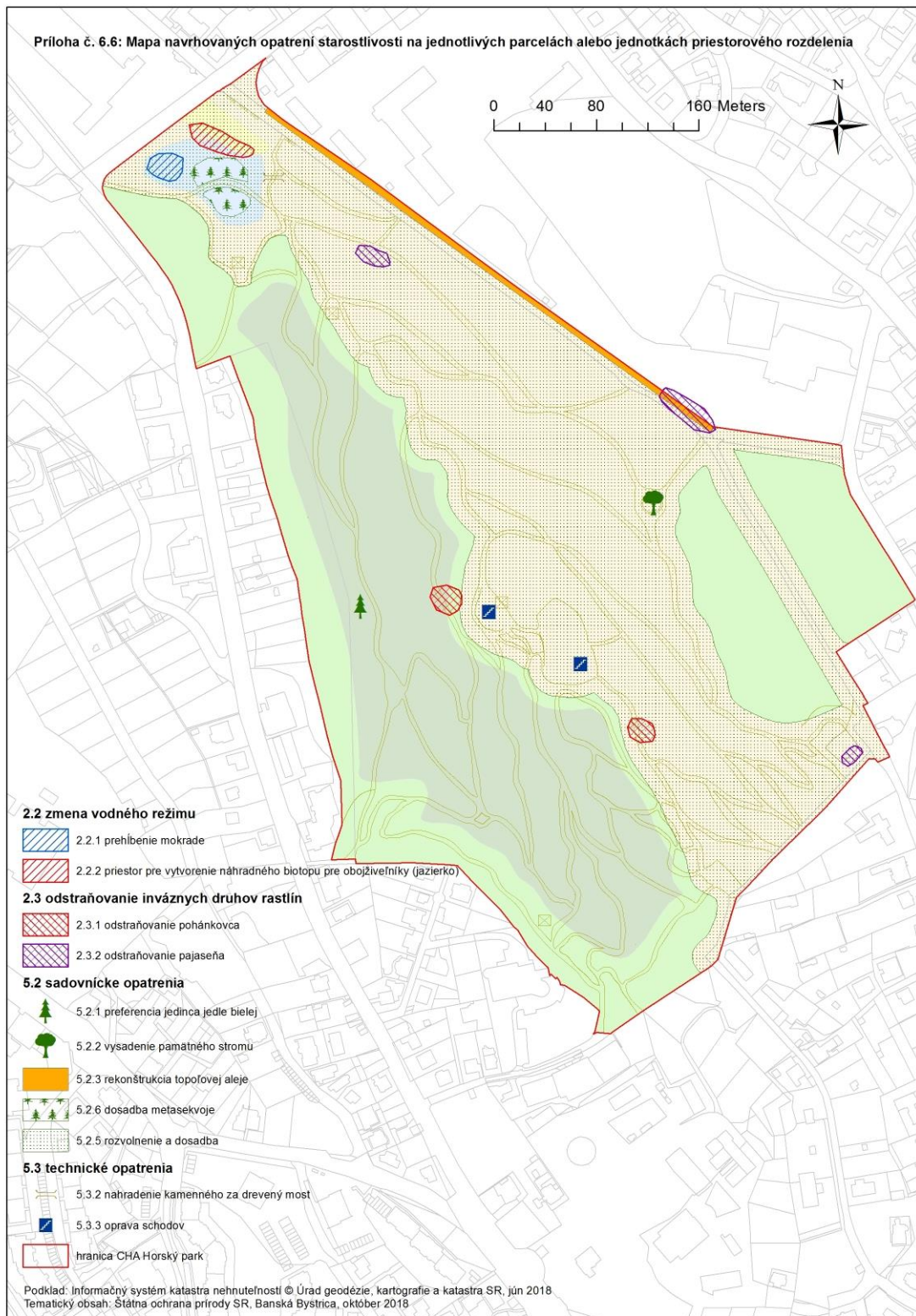

6.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov

6.5. Mapa zón sa nespracováva z dôvodu, že územie nie je delené na zóny v zmysle zákona o ochrane prírody

6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti na jednotlivých parcelách alebo jednotkách priestorového rozdelenia

6.7. Zoznam rastlín chráneného územia CHA Horský park

vedecký názov	<i>Celtis occidentalis</i>
<i>Abies alba</i>	<i>Cerasus avium</i>
<i>Abies concolor</i>	<i>Cichorium intybus</i>
<i>Abies nordmanniana</i>	<i>Circaea lutetiana</i>
<i>Abies veitchii</i>	<i>Cirsium arvense</i>
<i>Acer campestre</i>	<i>Cirsium vulgare</i>
<i>Acer platanoides</i>	<i>Convallaria majalis</i>
<i>Acer platanoides</i> cv. Crimson King	<i>Conyza canadensis</i>
<i>Acer pseudoplatanus</i>	<i>Cornus mas</i>
<i>Acer pseudoplatanus</i> cv. Atropurpureum	<i>Corydalis cava</i>
<i>Aegopodium podagraria</i>	<i>Corydalis pumila</i>
<i>Aesculus hippocastanum</i>	<i>Corylus avellana</i>
<i>Ailanthus altissima</i>	<i>Cotoneaster salicifolius</i>
<i>Ajuga reptans</i>	<i>Crataegus monogyna</i>
<i>Alliaria petiolata</i>	<i>Crataegus rhipidophylla</i>
<i>Allium schoenoprasum</i>	<i>Crepis biennis</i>
<i>Allium ursinum</i>	<i>Cryptomeria japonica</i>
<i>Alnus glutinosa</i>	<i>Dactylis glomerata</i>
<i>Alopecurus pratensis</i>	<i>Dactylis polygama</i>
<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	<i>Deutzia scabra</i>
<i>Anemone nemorosa</i>	<i>Epilobium parviflorum</i>
<i>Anemone ranunculoides</i>	<i>Equisetum arvense</i>
<i>Anthriscus cerefolium</i> subsp. <i>trichospermus</i>	<i>Equisetum palustre</i>
<i>Anthriscus silvestris</i>	<i>Euonymus europaeus</i>
<i>Arctium lappa</i>	<i>Fagus sylvatica</i>
<i>Armoracia rusticana</i>	<i>Fagus sylvatica</i> Atropurpurea Group
<i>Arrhenatherum elatius</i>	<i>Fagus sylvatica</i> cv. Roseomarginata
<i>Artemisia vulgaris</i>	<i>Fallopia convolvulus</i>
<i>Arum alpinum</i>	<i>Fallopia x bohemica</i>
<i>Aster lanceolatus</i>	<i>Festuca gigantea</i>
<i>Athyrium filix-femina</i>	<i>Ficaria bulbifera</i>
<i>Atriplex patula</i>	<i>Filipendula ulmaria</i>
<i>Ballota nigra</i>	<i>Fraxinus excelsior</i>
<i>Berberis julianae</i>	<i>Gagea lutea</i>
<i>Berberis vulgaris</i>	<i>Galanthus nivalis</i>
<i>Betula pendula</i>	<i>Galeobdolon luteum</i>
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	<i>Galeopsis tetrahit</i>
<i>Buxus sempervirens</i>	<i>Galium aparine</i>
<i>Calystegia sepium</i>	<i>Galium odoratum</i>
<i>Caragana arborescens</i>	<i>Galium pumilum</i>
<i>Carex acuta</i>	<i>Geranium robertianum</i>
<i>Carex curvata</i>	<i>Geum urbanum</i>
<i>Carex hirta</i>	<i>Ginkgo biloba</i>
<i>Carex remota</i>	<i>Glechoma hederacea</i>
<i>Carex spicata</i>	<i>Hedera helix</i>
<i>Carpinus betulus</i>	<i>Heracleum spondylium</i>
<i>Castanea sativa</i>	<i>Hieracium murorum</i>
	<i>Holcus lanatus</i>
	<i>Hordeum murinum</i>

Hylotelephium maximum
Hypericum perforatum
Chaenomeles japonica
Chaerophyllum aromaticum
Chaerophyllum temulum
Chamaecyparis lawsoniana
Chelidonium majus
Ilex aquifolium
Impatiens parviflora
Juglans nigra
Juglans regia
Juncus tenuis
Juniperus sabina cv. *Tamariscifolia*
Knautia maxima
Laburnum anagyroides
Lamium purpureum
Lamium maculatum
Lapsana communis
Larix decidua
Lathraea squamaria
Laurocerasus officinalis
Ligustrum vulgare
Lilium martagon
Linaria vulgaris
Lolium perenne
Lonicera tatarica
Lotus corniculatus
Luzula luzuloides
Lysimachia nummularia
Mahonia aquifolium
Melica uniflora
Metasequoia glyptostroboides
Mycelis muralis
Neottia nidus-avis
Padus avium
Parietaria officinalis
Pastinaca sativa
Phalaroides arundinacea
Philadelphus coronarius
Phleum pratense
Phragmites australis
Picea abies
Picea orientalis
Picea pungens cv. *Glauca*
Pinus nigra
Pinus ponderosa
Pinus silvestris
Pinus strobus
Plantago lanceolata
Plantago major

Platanus hispanica
Platycladus orientalis
Poa annua
Poa nemoralis
Polycarpon tetraphyllum
Polygonatum latifolium
Polygonatum multiflorum
Polygonatum odoratum
Polygonum aviculare
Populus canescens
Populus nigra cv. *Italica*
Populus x canadensis
Potentilla anserina
Prunella vulgaris
Prunus cerasifera
Pseudolarix amabilis
Pseudotsuga menziesii
Pulmonaria officinalis
Pyracantha coccinea
Pyrethrum corymbosum
Pyrus pyraister
Quercus cerris
Quercus dalechampii
Quercus frainetto
Quercus pedunculiflora
Quercus petraea
Quercus polycarpa
Quercus robur
Ranunculus acris
Ribes uva-crispa
Robinia pseudoacacia
Rosa canina
Rosa multiflora
Rubus caesius
Rubus fruticosus agg.
Rumex crispus
Salix alba
Salix alba cv.
Salix fragilis
Sambucus nigra
Scirpus sylvaticus
Silene vulgaris
Smyrniium perfoliatum
Solanum nigrum
Solidago gigantea
Solidago virgaurea
Sonchus oleraceus
Sorbus torminalis
Stellaria media
Stellaria holostea

Stenactis annua agg.
Steris viscaria
Swida alba
Swida sanguinea
Symphytum officinale
Symphytum tuberosum
Syringa vulgaris
Taraxacum officinale
Taxus baccata
Thuja occidentalis
Thuja plicata
Tilia cordata
Tilia platyphyllos
Tilia platyphyllos subsp. *sitnensis*
Tilia tomentosa
Tilia x vulgaris
Tithymalus amygdaloides
Tithymalus cyparissias

Trifolium pratense
Trifolium repens
Tsuga canadensis
Ulmus glabra
Ulmus laevis
Ulmus minor
Urtica dioica
Veronica beccabunga
Veronica chamaedrys
Veronica serpyllifolia
Veronica sublobata
Viburnum lantana
Vinca major
Vinca minor
Viola odorata
Viola reichenbachiana
Viscum album

6.8. Zoznam živočíchov chráneného územia CHA Horský park

Vtáky

slovenský názov	vedecký názov	charakter výskytu
bažant obyčajný	<i>Phasianus colchicus</i>	B
myšiak hôrny	<i>Buteo buteo</i>	M
včelár lesný	<i>Pernis apivorus</i>	M
holub plúžik	<i>Columba oenas</i>	B
holub hrivnák	<i>Columba palumbus</i>	B
hrdlička záhradná	<i>Streptopelia decaocto</i>	B
lelek lesný	<i>Caprimulgus europaeus</i>	M
kukučka obyčajná	<i>Cuculus canorus</i>	B
dážďovník obyčajný	<i>Apus apus</i>	M
sova obyčajná	<i>Strix aluco</i>	B
myšiarka ušatá	<i>Asio otus</i>	B
krutohlav hnedý	<i>Jynx torquilla</i>	M
d'ateľ malý	<i>Dendrocopos minor</i>	M
d'ateľ prostredný	<i>Dendrocopos medius</i>	B
d'ateľ veľký	<i>Dendrocopos major</i>	D
d'ateľ hnedkavý	<i>Dendrocopos syriacus</i>	B
žlna zelená	<i>Picus viridis</i>	C, Z
žlna sivá	<i>Picus canus</i>	B, Z
tesár čierny	<i>Dryocopus martius</i>	B
sokol myšiar	<i>Falco tinnunculus</i>	M
vlha obyčajná	<i>Oriolus oriolus</i>	B
strakoš obyčajný	<i>Lanius collurio</i>	M
straka obyčajná	<i>Pica pica</i>	B
sojka obyčajná	<i>Garrulus glandarius</i>	Z
kavka tmavá	<i>Coloeus monedula</i>	B
vrana popolavá	<i>Corvus cornix</i>	D, Z
kúdeľníčka lužná	<i>Remiz pendulinus</i>	M
sýkorka belasá	<i>Cyanistes caeruleus</i>	B
sýkorka hôrna	<i>Poecile palustris</i>	D
sýkorka uhliarka	<i>Periparus ater</i>	Z
sýkorka veľká	<i>Parus major</i>	D
lastovička obyčajná	<i>Hirundo rustica</i>	M
belorítka obyčajná	<i>Delichon urbicum</i>	M
mlynárka dlhochvostá	<i>Aegithalos caudatus</i>	B
kolibiarik čipčavý	<i>Phylloscopus collybita</i>	B
kolibiarik spevavý	<i>Phylloscopus trochilus</i>	M
penica čiernohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	B
penica obyčajná	<i>Sylvia communis</i>	M
kôrovník dlhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	B
brhlík obyčajný	<i>Sitta europaea</i>	B
oriešok obyčajný	<i>Troglodytes troglodytes</i>	B
králik zlatohlavý	<i>Regulus regulus</i>	Z
králik ohnivohlavý	<i>Regulus ignicapillus</i>	M
škorec obyčajný	<i>Sturnus vulgaris</i>	D

drozd čierny	<i>Turdus merula</i>	B
drozd plavý	<i>Turdus philomelos</i>	B
muchárik bielokrký	<i>Ficedula albicollis</i>	M
červienka obyčajná	<i>Erithacus rubecula</i>	B
slávik obyčajný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	M
žltochvost domový	<i>Phoenicurus ochruros</i>	B
žltochvost hôrny	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B
pŕhľaviar	<i>Saxicola sp.</i>	M
sedmohlások obyčajný	<i>Hippolais icterina</i>	M
vrabec domový	<i>Passer domesticus</i>	B
trasochvost biely	<i>Motacilla alba</i>	M
trasochvost horský	<i>Motacilla cinerea</i>	M
ľabtuška hôrna	<i>Anthus trivialis</i>	M
pinka obyčajná	<i>Fringilla coelebs</i>	B, Z
glezg obyčajný	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	B
hýľ obyčajný	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Z
kanárik poľný	<i>Serinus serinus</i>	B
zelenka obyčajná	<i>Chloris chloris</i>	B, Z
stehlík čízavý	<i>Spinus spinus</i>	M, Z
stehlík čečetka	<i>Acanthis flammea</i>	M, Z
stehlík konôpka	<i>Carduelis cannabina</i>	M, Z
stehlík obyčajný	<i>Carduelis carduelis</i>	M, Z
strnádka obyčajná	<i>Emberiza citrinella</i>	M, Z
strnádka lúčna	<i>Emberiza calandra</i>	M

Legenda:

B, C - predpokladané hniezdenie, v závislosti od zistenej kategórie preukaznosti (hniezdenie teritórium, spievajúci samec, tok, atď.)

D - dokázané hniezdenie (nájdené hniezdo alebo vyletené mláďatá)

M - migračný výskyt

Z - zimovanie

druhy európskeho významu sú **zvýraznené**, ostatné druhy sa považujú za druhy národného významu

Cicavce

slovenský názov	vedecký názov
<u>bielozúbka krpatá</u>	<u><i>Crocidura suaveolens</i></u>
<u>piskor obyčajný</u>	<u><i>Sorex araneus</i></u>
<u>piskor malý</u>	<u><i>Sorex minutus</i></u>
<u>jež bledý</u>	<u><i>Erinaceus concolor</i></u>
krt obyčajný	<i>Talpa europaea</i>
veverica obyčajná	<i>Sciurus vulgaris</i>
pľšík lieskový	<i>Muscardinus avellanarius</i>
<u>plch sivý</u>	<u><i>Glis glis</i></u>
podkovár malý	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
netopier fúzatý	<i>Myotis mystacinus</i>
večernica pozdná	<i>Eptesicus serotinus</i>
večernica hvízdavá	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
raniak hrdzavý	<i>Nyctalus noctula</i>

líška hrdzavá	<i>Vulpes vulpes</i>
lasica obyčajná	<i>Mustela nivalis</i>
srna lesná	<i>Capreolus capreolus</i>

druhy európskeho významu sú **zvýraznené**, druhy národného významu sú podčiarknuté

Obojživelníky

ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*)
rosnička zelená (*Hyla arborea*)
skokan štíhly (*Rana dalmatina*)
salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*)
užovka stromová (*Elaphe longissima*)
jašterica krátkohlavá/obyčajná (*Lacerta agilis*)
slepúch lámavý (*Anguis fragilis*),